

CENT ANYS DE LA CNT A MALLORCA

Un llibre minuciós i documentat que posa les primeres fites per a la reconstrucció de la història del cenetisme i l'anarquisme a Mallorca

Text: **Tomàs Vibot**
tomasvibot@gmail.com

Fa poques setmanes ha arribat a les llibreries un nou títol de la petita editorial El Moixet Demagog, que juntament amb el Grup d'Estudis Llibertaris "Els Oblidats" ha publicat un més que interessant treball titulat *Cent anys construint llibertat. La CNT a Mallorca 1910-2010*. El volum il·lumina un segle d'història que fins ara es trobava pràcticament arraconada i damunt la qual s'havia de fer justícia. És un llibre que posa les primeres fites per a la reconstrucció de la història del cenetisme i l'anarquisme a Mallorca.

El llibre es troba encapçalat per un magnífic pròleg de Pere Gabriel Sirvent, Catedràtic d'Història contemporània de la Universitat Autònoma de Barcelona i autor

d'una llarga bibliografia sobre l'associacionisme, l'obrerisme i els moviments sindicals d'esquerra durant el segle XX, on fa una repassada als moviments anarquistes i sindicalistes en l'àmbit estatal i també mallorquí.

Cent anys construint llibertat és un minuciós treball que enceta una línia fins ara poc o malament estudiada i que, com a manifestació d'una part de la societat, demana ser aprofundida més i més a fons "tot accentuant la trajectòria cultural i social més específica,

pròpiament anarquista", com hi reclama el prologuista.

El llibre s'articula en sis capítols. Al primer, *Els orígens de l'obrerisme anarquista a Mallorca*, es posa de manifest com en el 1869 un grup d'obres conscients i a imitació dels obrers de Barcelona crearen el Centre Federal de Societats. A partir d'aquí, s'analitza l'impacte que tingué a l'illa el naixement, en els anys posteriors, de l'Associació Internacional de Treballadors (AIT) i l'Aliança Internacional de la Democràcia Socialista (Aliança). No serà fins a 1910, quan a conseqüència de la Setmana Tràgica de Barcelona (1909) nasqué la Confederació Nacional del Treball (CNT). Dins aquesta etapa de naixement i consolidació, es fundà un dels periòdics de referència, *El Rayo*, al qual seguien altres tan populars com *Cultura obrera* o *El Obrero*. Els anys entre el 1914 i l'arribada de la II República no foren fàcils per a la Confederació, atesos els problemes de caràcter intern i la conjuntura sociopolítica (arribada de la dictadura de Primo de Rivera). Ara bé, cal destacar-hi el Congrés

"Un imaginari social, cultural i polític important que no hem de perdre"

de 1922 de la Confederació Regional del Treball de les Balears, acte que suposà la consolidació del projecte de la CNT a Mallorca (amb 1.113 afiliats). Entre 1931 i 1936, la CNT tingué una important presència en els escenaris de la lluita sindical, de la cultura llibertària i també en la potenciació de l'anarcosindicalisme. L'esclat de la Guerra Civil fou evidentment un dur cop per al cenetisme, i molts dels seus membres patiren dures represàlies. Ara bé, cal esmentar que en 1943 el sindicat es reorganitzà a Mallorca, amb tasques consistents en "petits sabotatges i la distribució clandestina de premsa confederal". De tota manera, no fou fins a l'octubre de 1976 quan se celebrà la (re)constitució de la CNT a Palma. A partir d'aquí, la seva participació en actes i accions reivindicatives fou cabdal (amb la gran vaga de 1977 o el conflicte de l'hotel Lotus), però aviat arribà un fort i ràpid

declivi. Al darrer capítol s'aborden aquests darrers vint anys, caracteritzats per una certa incertesa davant els ràpids i constants canvis socials.

El treball fa una magnífica síntesi on s'expliquen els darrers conflictes socials on ha actuat la CNT en favor dels treballadors. Gràcies a la premsa, molts d'aquests episodis -com el conflicte del personal de neteja de l'Ajuntament de Lluçmajor (1996) o el que mantingué el 2006 un part del personal de Mercadona amb els seus caps- encara romanen a les nostres memòries. En fi, un treball que en paraules de Dolors Marin, autora de l'epíleg, és "un treball bibliogràfic i hemerogràfic important que ha donat com a fruit un bon marc conceptual on els autors han encabrit testimonis i experiències que ajuden a refer tot un imaginari social, cultural i polític important que no hem de perdre".

Cents anys construint llibertat. La CNT a Mallorca 1910-2010

Grup d'Estudis Llibertaris "Els Oblidats"

Edicions El Moixet Demagog, Palma, 2010
94 pàg. / 10 €

"I ELS VERSOS ES DESFAN, COM NEU..."

Text: **Pere Perelló**
pereperelloster@gmail.com

Thomas Bernhard, com alguns dels més destacats prosistes de la literatura universal, deixà d'escriure en vers, a frec dels trenta anys, per tal de no estroncar el doll corglaçant de la seva poesia; la qual, a partir d'aleshores, trobaria en la novel·la i el teatre el seu terreny més fecund. Sàvia decisió, sens dubte, si atenem la comparació entre les diferents produccions d'ambdues etapes.

No és que Bernhard sigui un mal poeta; tot el contrari, és un poeta bo, molt bo; però en cap cas no arriba a assolir en aquest camp l'excepcionalitat que palesa com a novel·lista i dramaturg. Per dir-ho d'altra manera, el Bernhard poeta

Poemes d'un món hostil i abocat a l'abisme, una catàstrofe gairebé transhistòrica: "L'any mil és com l'any de fa mil anys..."

s'empeteix davant el Bernhard prosista, i no tant enfront d'altres poetes del seu temps.

No em cansaré de repetir que, sobretot en tractar-se d'obres cabdals, la forma ve donada per l'energia creativa. La poesia, així, és vol poema, novel·la, drama, cançó, o el que sigui, segons una estranya i inescrutable necessitat intrínseca. Saber oïr aquesta necessitat és un dels majors dons que pot tenir un autor.

Tanmateix, ja va dir Heidegger, a propòsit de l'obra de Georg Trakl -influència decisiva i evident en la poesia de Bernhard- que un "poeta sempre poetitza el mateix poema". En aquest sentit, no hi ha diferències pregones entre el Bernhard poeta i l'altre; només, repetesc, una evolució, o optimització de l'estil.

Els poemes de *Sota el ferro de la lluna*, tercer dels sis que ens llegà, ens desvetllen, en la línia de l'expressionisme alemany de la gene-

ració que el precedí, un món hostil i abocat a l'abisme, una catàstrofe gairebé transhistòrica: "L'any mil és com l'any de fa mil anys, / no sabem res, / no sabem res de la catàstrofe, / de les ciutats enfonsades, del corrent en què els cavalls / i els homes s'han negat."

Emparats sovint en el recurs retòric de la repetició, molts dels poemes s'erigeixen en anti-pregàries: "No són gaires el qui moren / per una casa / ... / No són gaires els qui moren / per cendra / ... / No són gaires els qui moren / per un altre / ... / No, no són gaires"; evocant, a la manera de Trakl, ambients inhòspits, nocturns,

boscosos i hivernals, on l'ésser humà es troba sol i indefens davant l'embat d'una naturalesa implacable: "Cap arbre ni cap cel / no et consolarà / ... / creix la teva mort / amb dits encarcerats / lluny de l'herba i la boscúria / dins les sentències de la neu eixint de caure".

Per ventura, l'abandó de les estructures del vers, potser massa arrelades en el bagatge moral i simbòlic de la tradició rebuda, permeté a Bernhard alliberar la seva veu i reconduir-la cap a altres cims, o abismes, que amb el temps haurien de definir la que pot ser considerada una de les obres cabdals del segle XX.

D'aquesta manera, el tòpic ja massa sovintejat de la "naturalesa hostil" evolucionà cap a la crítica, denúncia i demolició ferotge d'una societat, la vienesa, però també qualsevol altra, fundada en la hipocresia i arcerada en la pantomima d'un nacionalisme a totes totes obsolet.

Aquesta edició no es tracta, en absolut, d'un exercici d'arqueologia o fetitxisme literari -que tant abunden-, car la seva qualitat en justifica de sobres la lectura. Per la seva banda, el treball de Ramon Farrés en la traducció és, senzillament, esplèndid: "Que difícil se'm fa dir una paraula / en aquests dies oblidadissos. / Que difícil se'm fa dir una paraula".

Sota el ferro de la lluna

Thomas Bernhard
Traducció de Ramon Farrés

Leonard Muntaner Editor, Palma, 2010
80 pàg. / 12 €